Томаш Ґабріел

Стругачка для Аліси

Свята Маґдалена Марія
обходить полеглі будинки.
Біля кожного зазеленіють
квіти й малі рослинки.

А як сонце на них засвітить
розростуться неначе жито.
І тротуари в променях сонця
знову крейдою будуть жити.

Потяг пролетів крізь ніч, і вже виднівся світанок. Але Аліса ніяк не могла заснути. Було їй сім років, і нічого іншого про себе не розповідала. Замість розмовляти, радше спостерігала крізь вікно, як біжить дорога і як змінюється ландшафт з горбистого на рівнистий і навпаки.

Ще вчора вона сиділа вдома та спостерігала крізь вікно пташок у годівничці. Щохвилі вони відлітали на дерево, а коли нічого не відбувалося, по черзі поверталися назад. Мама з татом за спиною Аліси трохи ображено прибирали іграшки. Сойки, синиці, горобці. Казали, що мала б їм допомогти. Коли вони з мамою вчора поспіхом від'їздили, на килимі лишилася стояти висока вежа з кубиків. Тепер Аліса міркувала, чи та вежа все ще там є. Вирішила, що коли повернеться, то зруйнує її.

Аж от човгання по коліях змінило свій тон, і розсувні двері відчинилися й досередини влетів м'ячик-стрибунець. В купе усі засміялися. Аліса зіскочила з великого потрісканого сидіння, на якому можна було поміститися з ногами, і спіймала непосидючий м'ячик. Було б шкода, якби він закотився кудись глибоко всередину, кудись, звідки доноситься тудум-тудум, – казала

собі Аліса, випинаючи вуста. Стрибунець, така рідкість! Він був теплий, і на ньому відчувалися подряпинки від частого стрибання.

Стрибунці є різні, міркувала Аліса, деякі – з малюнком, але малюнки швидко набридають, а ще зішкрябуються. Інші, наприклад, одного кольору і нічим зовні не особливі, але якщо людина до якогось звикне, то прикипить до нього серцем. А ще є різні веселкові та прозорі, з бульбашками або з чимось ще всередині, скажімо, з качечкою. Такі стрибунці мають багаті діти.

Аліса вже збиралася подивитись, який саме стрибунець тримає в руці, як на її ще стиснутому кулаці опинилися чотири холодні пальці й один забинтований. "Будь ласка, поверни його мені", – почувся веселий хлопчачий голос, а рука повільно потягнулася назад. Так Аліса запізналася з Калем, ногатим хлопчиком з чорними кучерями. Обоє дітей подорожували з мамами, а Кало – ще з частиною свого села. Всі татки залишилися вдома, начебто щоб наглядати там за порядком.

Аліса відкрила долоню – стрибунець був білий! "Спробуй його", – кивнув до неї Кало й засміявся так, наче в коробці затарахкотів якийсь скарб. Гупнути чимось об підлогу – саме те, чого Аліса потребувала! Кулька відбилася перпенди-

кулярно до стелі, але край лампи неочікувано відіслав її до вікна, а звідти вона стрибнула одній бабусі до сумки. Щастя, що вікно було зачинене! То була забава! Через хвилю спільного кидання кульки діти пообіцяли, що з потягу вийдуть не інакше як разом.

Вони бавилися, Алісина мама балакала з односельцями Кала, потяг їхав далі. Тудум-тудум. Іноді загадково мінялися локомотиви, весь час змінювалися вокзали, погода теж була мінливою. Хтось сміявся, а хтось плакав. Іноді люди обіймалися. Потяг їхав повз весняні садки, де здіймався дим над жаристими купами листя. Жар від них відчувався на обличчі і крізь скло.

Коли потяг рушав з чергового вокзалу, усіма завжди трохи смикало, але Кало з Алісою перебільшено втискалися в спинки сидіння, наче на відцентровій каруселі. Потім знову, коли їхали, в купе запановував стан невагомості. "На зв'язку всесвітня станція. Як справи, Ґюстоне?" Потім бавилися високо на поличках з багажем, досліджували догори ногами смітник під вікном та висувні столики.

Довго вибирали, де б хотіли вийти з потягу та оселитися. Звісно, що разом. Кало шукав потічки й луки, Аліса – житлові

райони та річки, а найкраще – щоб усе гарне одразу. Іноді бавилися так, наче цього разу виходять по-справжньому. Коли скрипіли гальма – верещали так нестримно, наче в ту мить так і слід було, а потім швидко втікали з купе геть від дорослих.

Ось так одного разу вийшли вони на станції головного вокзалу Праги на перон. Перш ніж встигли оглянутись за мамами та односельцями, з'явилася перед ними казкова блондинка в симпатичному капелюшку і з синьо-жовтим папірцем.

Спочатку й не поворухнулися. Чого від них та пані хоче? Але вже за мить з нею запізналися, потискали руки, вимінювали камінці з дороги на QR-коди до казок, а крізь вікна потягу знайомили з усіма іншими. Це наші мами! Зрештою мусили їй зізнатися, що цей їхній виступ з поїзда – лише гра.

"А не можете їхати з нами?" – запиталася Аліса в пані. "Не можу, але щось вам дам. Аби мене пам'ятали", – і, поклонившись, віддала Алісі свій квітковий капелюх. Якусь мить пані ще міркувала, що б могла дати Калові. Зрештою розстебнула на шиї ланцюжок із золотою стругачкою і вклала її йому в долоню.

Насівши знову до вагона, діти замахали руками. Алісі затремтіли вуста. Калові знову впав стрибунець і заскочив у кут червоного сидіння. Отож, якби тепер їхали бозна-як далеко,

з'явилося ще одне місце, куди б одного дня хотіли повернутися: до Праги, на той вокзал.

Зрушило вікно, а з ним і підлога. Аліса з Калем стояли далі. Схопилися за сидіння, щоб теж прискоритися: був це їхній спосіб подорожування. Трималися та махали руками. Минали ще голі дерева, обсипані годівничками та птахами. Зеленяки, синиці, горобці. Після будинків з'явилися виробничі приміщення, а тоді Кало засунув заслінки.

Тудум-тудум, тудум-тудум. Люди в потязі повільно засинали. Аліса одягнула капелюха і стало темно – закрив їй голову аж до носа! Це був дивний, порожній спокій. Чула запах заячої повсті, змішаної з власним подихом. І з ароматом волосся тієї пані. "Дивися, тут дві її волосини", – показала Калові капелюх зі знахідкою. Міг би бути трохи меншим, міркувала собі, хоч і здавалася собі в ньому трохи дорослішою. Аліса хотіла бути дорослою і хотіла сама обрати, де вийти з потяга і з ким.

Коли Кало помітив, що їй знову затремтіли вуста, зняв з Аліси капелюх і дав свою стругачку. "Ти ба! Справді золота!" – витріщилися на неї обоє. Спробували загострити нею звичайний олівець, який витягнули з кишені

сусідки-хропунки, – адже обоє залишили свої кольорові олівці вдома. Вдалося! Трохи собі помалювали, розклавши папір на підлозі, що постійно рухалася. А коли той скінчився, настав час повернути стругачку Калові.

Виблискувала, немов прикраса, і подобалася всьому спальному вагону без винятку. Але Алісі – найбільше. Обережно поклала її Калові на долоню, подумки перетворивши її на амулет щастя. Потяг зупинився на наступній станції. Тим часом капелюх відпочивав на сплячій голові Алісиної мами, оперишсь об гарну лінію її брів.

Обідні хмари розступилися перед сонцем, і воно засвітило в купе, немов до желе у фруктовому торті. Але нікого не розбудило. Кало ненадовго стиснув стругачку, а потім знову, чотирма холодними й одним забинтованим пальцем, повернув її Алісі. Була тепла і така справжня. Аліса могла б її знову і знову повертати Калові, але подарунок є подарунок. Повісила його собі на шию та кинула стрибунець, що викотився в прохід.

Діти вирішили пройтися аж до кінця потягу, звідки б могли дивитись на колії. "Теоретично", – вжила Аліса одне зі своїх улюблених слів.

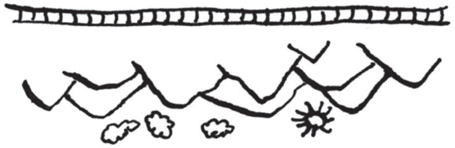

Тихенько прокралися з купе в прохід, де на них чекала стара вовчиця. Одомашнена, але з невідомим ім'ям. З надією, що доведе їх аж до кінця потягу, побігли за нею поміж ніг людей, що спали стоячи. Але вовчиця вже в наступному вагоні завернула до купе, з якого лунали музика та співи.

Спершу Кало закинув туди стрибунець, а коли почувся сміх, діти й собі зайшли. Йшов за ними й весь вагон, обидві мами та все село. А коли всі розспівалися, то не було вже зрозуміло, у кого в купе опинилися.

Відеоінструкція зі складання книги →

Томаш Ґабріел
Стругачка для Аліси

намалював Йожка Ґабріел
переклала Ірина Загладько
редакторка Олександра Сауляк
видавництво Dusot 2022
nakladatelstvi.dusot.cz
#AlisaKalo / #АлісаКало